

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ İLE MÜCADELE ÇALIŞTAYI ORTAK EYLEM PLANI

MAYIS, 2021

ICHILD

Uluslararası Çocuk Hakları Elçileri Derneği

GİRİŞ

Birleşmiş Milletler, 28 Temmuz 2019'da aldığı karar ile 2021 yılını Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Yılı ilan etti ve uluslararası toplumu, çocuk işçiliğini sona erdirmeye yönelik çabalarını artırmaya çağırarak küresel düzeyde bir hareket başlattı. BM Genel Kurulu'nun oybirliğiyle aldığı karar, üye devletlerin "çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılmasını sağlamak için etkili acil önlemler alma ve 2025 yılına kadar her türlü çocuk işçiliğine son verme" taahhüdünü ortaya koyuyor. Bu taahhüt aynı zamanda, 2015 yılında tüm BM üye devletleri tarafından kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nda Hedef 8.7 olarak yer alıyor. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegenimizi korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için evrensel bir eylem çağrısı ve sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarını dengeli şekilde içeren, birbiriyle bağımlı 17 amaç ve 169 hedeften oluşuyor. Hedef 8.7, üye devletlerin, zorla çalıştırma, çağdaş kölelik ve insan kaçakçılığına son vermek, çocukların asker olarak kullanılması dahil olmak üzere, çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin yasaklanması ve ortadan kaldırılmasını sağlamak ve 2025 yılına kadar, her türlü çocuk işçiliğine son vermek için etkili acil önlemler almalarını istiyor.

ICHILD - Uluslararası Çocuk Hakları Elçileri Derneği olarak, Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Yılında gerçekleştireceğimiz faaliyetler ile birlikte, çocuk işçiliğinin sonlandırmasına yönelik farkındalık yaratmaya söz verdik. Toplam 44 katılımcı ile 7 saat süren çalıştayda; çocuk işçiliği, çocuk emeği kavramları üzerinde duruldu. Çocuk işçiliğinin nedenleri, en çok çocuk işçi çalıştıran sektörler ve mücadele kapsamında yapılması gereken konular üzerine odaklandı ve grup çalışmaları yürütülerek ortak bir çözüm önerisi listesi hazırlandı.

Bu rapor, 29 Mayıs 2021 tarihinde online olarak gerçekleştirilen “ICHILD Çocuk İşçiliği ile Mücadele Çalıştayı”na katılan çocukların ve gençlerin çözüm önerilerini içermektedir.

Bu raporda ortaya konan çözümler;

- Kişisel Düzeyde
- Aile İçi Düzeyinde
- Özel Sektör Düzeyinde
- Devlet Düzeyinde
- STKlar Düzeyinde alınabilecek aksiyonlar üzerinde temellendirilmiştir.

KİŞİSEL DÜZEYDE ALABİLECEĞİMİZ AKSİYONLAR

- Kanunlar ve mevzuatlar hakkında bilgi sahibi olmak.
- Çocuk koruma ve çocuk güvenliği hakkında bilgi sahibi olmak.
- Çocuk işçiliğini romantize etmemek ve normalleştirmeden kaçınmak
- Sosyal medyada da çocuk işçiliğini teşvik etmemek ve övmemek.
- Çocukla doğrudan çalışan kişilerin farkındalıklarını arttıracak çalışmalar/ faaliyetler düzenlemek.
- Bireylerin sosyal çevrelerine yönelik bilinçlendirme misyonunu üstlenmesi
- Hak ihlalleri konusunda bilgilenmek ve hak ihlalinde ne yapılacağını öğrenmek.
- Çocuk işçiliği ve sonuçlarına dair bilgilendirici faaliyetlerde bulunmak.
- Çocuk işçi çalıştırılan yerlerden alışveriş yapmamak
- Çocuk işçisi bulunan kurumlarda sömürüye açık alan gördüğümüz takdirde yetkili mercilere başvurmak ve ihbarda bulunmak

AİLE DÜZEYİNDE ALINABİLECEK AKSİYONLAR

- Ailelere yönelik bilgilendirme eğitimlerinin verilmesi (Hassas ve detaylı bir analiz sonrası ve doğru irtibatlar kurarak)
- Çocuğun neden çalıştığına dair uzmanlar eşliğinde aile ile görüşmek ve var olan sorunlar üzerine (yoksulluk, hastalık vb.) sosyal destek sağlanması.
- Her aileye bir çocuk uzmanı atanması ve çocukların birebir de takibinin sağlanması.
- Ailelerin çocuk doğmadan önce eğitim almaya başlaması.
- Geleneksel tutumlar ile ilgili aile eğitimlerinin yapılması. (Ev içi emek, yaratılan mecburiyetler...)
- Çocuklarını çalıştıran aileler ile iletişim kurulması. Bu yol ile ailelere yardım edilebilir veya belirli konularda ikna etkisi arttırılabilir.
- Ailelerin çocuklarına ilgi göstermeleri ve çocuklar üzerinde denetim sağlamaları
- Çocukların ihtiyaçlarının karşılanması
- Ailelerin çocuklarına yeterli farkındalık düzeylerini sağlamaları ve çocuk işçiliği alanında bilinçlenmeleri

ÖZEL SEKTÖR DÜZEYİNDE ALINABİLECEK AKSİYONLAR

- Özel sektörler için çocuk işçi çalıştırmamaya dair çağruların yapılması. (Meydan okumalar gibi...)
- Çocuk işçi çalıştırmama durumunu belgelendirme, adil çalışma-adil üretime dayalı sertifikasyon ve logo kullanımının çocuk işçiliğini de kapsamaması.
- Uluslararası şirketlerin üretim süreçlerinde çocuk işçiliğini gözetmesi.
- Küçük ölçekli işletmelerde, yerel üreticilerde ya da esnaflarda “çocuk işçiliğine hayır! Çocuk işçi çalıştırmıyorum!” etiketi ya da kampanyalarının yürütülmesi.
- Şirketlere, yöneticilere ve çalışanlara çocuk işçiliği, çocuk koruma ve çocuk güvenliği eğitimlerinin verilmesi.
- Çırak ya da stajyer olarak çalışan çocukların çalışma koşullarının sınırlarının iyi çizilmesi ve denetlenmesi.

ÖZEL SEKTÖR DÜZEYİNDE ALINABİLECEK AKSİYONLAR

- Özel sektör kurumlarında uygun şartların belirlenmesi ve kurumların bu şartlara uygun tescilli bir belge almaları.
- Çocukların iş güvenliğinin ve sağlık güvencelerinin sağlanması
- Özel sektördeki kurum ve kuruluşların çocuk işçileri çocuk menfaatine en uygun şartlarda çalıştırdığına dair öncü ve teşvik edici uygulamaların yürürlüğe sokulması. (En temiz okula beyaz bayrak uygulaması gibi...)
- Çalışan çocukların haftalık sosyal aktivitelere katılımlarının özel sektör tarafından teşvik edilmesi.
- Kayıt dışı işçi çalıştırmama.
- Yetişkin çalışanlara insani çalışma koşullarının sağlanması ve çocuk işçiliğinin ucuz iş gücü olarak görülmemesi

DEVLET DÜZEYİNDE ALINABİLECEK AKSİYONLAR

- Çocuk işçiliği ihbar Hattı oluşturulması ve bireylerin bu hatta ihbarda bulunmaları için teşvik edilmesi.
- Çocuklara yönelik çocuk hakları eğitimlerinin düzenlenmesi, çocuklara hak ihlallerinin anlatılması ve bu konuların eğitim müfredatına konulması.
- Aile eğitim programlarına, çocuk işçiliği konusunun dahil edilmesi.
- Çocuk işçiliğine dair kamu spotları, reklam filmleri ve broşürler hazırlanması. Çocuk haklarına dair sokaklarda ve meydanlarda bilgilendirme afişlerinin paylaşılması.
- Çocuklarla çalışan herkese; çocuk hakları, çocuk koruma, çocuk güvenliği ve çocuk işçiliği eğitimleri verilmesi.
- Üniversitelerde çocuk hukuku derslerinin yaygınlaştırılması. Akademisyenlerin çocuk hakları ve çocuk işçiliği alanında çalışmaya teşvik edilmesi.
- Yeni hukuki düzenlemeler ile çocuk işçiliği ve çocuk işçiliğinin meydana getirdiği sıkıntıların yok edilmesi. Yasal mevzuatın iyileştirilmesi ve politikaların sıkı şekilde uygulanması.

DEVLET DÜZEYİNDE ALINABİLECEK AKSİYONLAR

- Dezavantajlı gruba dahil çocukların ailelerine maddi destek sağlanması.
- Çocuk işçi çalıştırıldığı tespit edilen aileler ile devletin irtibat halinde kalması ve bu çocukların/ailelerin düzenli takibinin yapılması.
- Mevsimlik işçi olarak çalışan ailelerdeki çocukların eğitime devam durumlarının iyileştirilmesi için müdahale çalışmalarının yapılması ve bu sorunu iyileştirmek adına proje okulların geliştirilmesi.
- Çocuğun yaşına uygun iş politikasının tanımının net bir şekilde yapılması ve bu politikanın işler halde yürütülmesi.
- Tüm bireylere yetenek ve ilgi alanları yönelik istihdamların eşit ölçüde sağlanması.
- Çalışan çocuklara verilecek olan maaş miktarlarının, kanunlar ve ekonomik çıkarlar göz önünde bulundurularak yeniden değerlendirilmesi.

DEVLET DÜZEYİNDE ALINABİLECEK AKSİYONLAR

- Çocuğun isteği dışında zorla çalıştırılmasına destek olan ailelere yapılacak olan yaptırımların kanunlar ile korunması.
- Sosyal devlet anlayışı ile her çocuğun temel ihtiyaçlarının güvence altına alınması. Devletin bakım politikalarını hane halkına eklenen çocuğun ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayacak şekilde geliştirmesi ve düzenlemesi.
- Maddi sosyal desteklerin artırılmasının yanında bireylerin eğitim, sağlık, kültürel ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması adına politikalar yeniden düzenlenmelidir.
- Ailelere çocuk sahibi olduktan sonra işyerleri tarafından sağlanan izinlerin ücretli izin olarak güncellenmesi. İşyerlerindeki işten çıkarma konusunun yasal olarak korunması ve bu sayede yoksulluğun ve çocuk işçi gereksiniminin önüne geçilmesi.

STK'LAR DÜZEYİNDE ALINABİLECEK AKSİYONLAR

- Sivil toplum kuruluşlarının sosyal medya çalışmalarında, çocuk işçiliğini teşvik edecek ya da övecek kampanyalar düzenlemelerinden kaçınmaları.
- Devletle iş birliği kurularak dezavantajlı ailelerdeki çocuklar için atölyeler ve eğitimler düzenlenmesi.
- Sendikaların kendi bünyelerinde çocuk işçiliğine dair çalışmalar yapmaları ya da çocuk işçiliğine yönelik her mesleğin sendika oluşturması.
- Etkin saha araştırmaları yapılması ve hazırlanan raporların duyurularının yaygınlaştırılması.
- Kitleyi hareket ettirecek sosyal kampanyalar düzenlenmesi ve çocuk emeği sömürsünün görünür kılınmasına dair çalışmalar yapılması.
- STKlara yapılan sosyal destek miktarlarının arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılması.

STK'LAR DÜZEYİNDE ALINABİLECEK AKSİYONLAR

- Farkındalık için atölye çalışmalarına yer verilmesi.
- Kırsal alandaki kesime yönelik bilgilendirme çalışmalarının yapılması.
- Uluslararası örgütlerle iş birliği yapılarak bu raporların şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılması
- Sosyal Sorumluluk projelerinin geliştirilmesi
- Ailelerin dışında bakım verenler için de eğitimlerin düzenlenmesi.
- Mevzuat değişikliklerinin duyurulması
- Ailelerin başvurabilecekleri çocuk işçiliği merkezleri oluşturulması. Böylece aileler, bu merkezlere bireysel başvurular yaparak hem bilgilendirme hem destek talep edebilirler.

SONUÇ

Bu rapor, düzenlenen çalıştaydaki katılımcıların “Çocuk İşçiliği ile Mücadele” konusunda geliştirdikleri çözüm önerilerini belirtmektedir. Toplumsal sorunları ele alırken, temsiliyetin ve kapsayıcılığın önemi oldukça büyüktür. Tam da bu noktada, gerçekleştirilen çalıştayın çıktısı anlamlı genç katılımı açısından oldukça kıymetlidir. Gençlerin, bu gibi etkinliklere katılarak toplumsal sorunlara çözüm önerileri üretmeleri, onların aktif vatandaşlık becerilerini geliştirirken, aynı zamanda eleştirel düşünme, problem çözme, ekip çalışması yürütme gibi becerilerini de olumlu ölçüde etkilemektedir.

Çocuk İşçiliği ile Mücadelede, çok yönlü iş birliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle oluşturulan raporda; kişisel, aile içi, özel sektör, devlet ve sivil toplum kuruluşları düzeyinde alınabilecek aksiyonlar üzerinde çalışılmıştır. Bahsi geçen aksiyonlar üzerinde eyleme geçmek isteyen kişi, kurum ya da kuruluşlar ICHILD – Uluslararası Çocuk Hakları Elçileri Derneği ile iletişime geçebilir ve çözümün bir parçası olma yolunda ilk adımı atabilir.

ICHILD, kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olarak gençlerle olan etkileşimini anlamlı katılımı gözeterek sürdürmeye, onların düşüncelerini ve beklentilerini, onların yüksek katılımları ile birlikte savunmaya ve aktarmaya devam edecektir.

Her türlü görüş, öneri ve geri bildirim için bilgi@ichildforchild.org adresinden, ICHILD – Uluslararası Çocuk Hakları Elçileri Derneği ile iletişime geçebilirsiniz.

